



Häckfågelinventering 2022

Kville-Bräcke 2:3, Tanums kommun



Naturcentrum AB – Fördjupad artinventering av fåglar
Granskningsversion 2022-06-28



Uppdragsgivare

Werner Arkitekter AB
Ida Olsson Bjärmark
Sven Källfelts Gata 203
426 71 Västra Frölunda

Uppdragstagare

Naturcentrum AB
Strandtorget 3, 444 30 Stenungsund
Tel. 010-220 12 00
ncab@naturcentrum.se

Projektansvarig: Niklas Franc

Tel. 010-220 12 12
niklas.franc@naturcentrum.se

Fältarbete och rapport: Matti Åhlund

Intern granskning: Niklas Franc

Kartmaterial

Kartmaterial från Lantmäteriet ©

Omslagsbild

Årtsångare. Foto: Jens Morin, Naturcentrum AB (arkivbild)

Denna rapport bör citeras: Åhlund, M. 2022 Fördjupade artinventeringar Kville-Bräcke 2:3, Tanums kommun: häckfågelinventering 2022. Naturcentrum AB, rapport 9 sidor.

Innehåll

Bakgrund	3
Metodik	4
Resultat	4
Bedömning	8
Referenser	8

Bakgrund

På fastigheten Kville-Bräcke 2:3 håller Tanums kommun genom Werner Arkitekter AB på att ta fram en detaljplan för exploatering av en del av fastigheten. Naturcentrum AB har tidigare utfört en naturvärdesinventering och fördjupade artinventeringar av nattskärria, hasselsnok och groddjur (Franc 2020 respektive Franc & Elg 2021). I ett samrådsyttrande efterlyste Länsstyrelsen (2022) en allmän häckfågelinventering som en följd av en dom i EU-domstolen våren 2021. På uppdrag av Werner Arkitekter genomförde därför Naturcentrum denna häckfågelinventering under våren 2022.

Samtliga fågelarter är skyddade enligt artskyddsförordningen, men praxis har varit att prioritera rödlistade arter och arter listade i bilaga 1 i EU:s fågeldirektiv. Stöd för en sådan praxis finns i Naturvårdsverkets handbok (Naturvårdsverket 2009): "Även om alla fågelarter omfattas bör arter markerade med B i bilaga 1 till artskyddsförordningen, rödlistade arter samt sådana arter som uppvisar en negativ trend prioriteras i skyddsarbetet." I handboken listas ett antal fågelarter vars populationer minskat med 50 % eller mer under perioden 1975–2005 enligt Svensk Häckfågeltaxering. Dessa uppgifter är emellertid föråldrade och bör därför inte beaktas. Det juridiska läget är fortfarande något oklart, men i väntan på besked om hur artskyddsförordningen ska tolkas i fortsättningen presenteras arterna i denna rapport enligt tidigare praxis, det vill säga med fokus på prioriterade arter enligt ovan.



Metodik

Inventeringsområdet och exploateringsområdet framgår av figur 1. Området domineeras av hållmark med småväxta tallar, enbuskar och ljung. Den norra delen av området har ett bestånd med gallrad tallskog, ett litet kärr, samt tallskog som är igenvuxen med löv- och enbuskar. Längs västra kanten av området löper ett planterat granskogsbestånd (Franc 2020).

Inventeringen genomfördes som en förenklad revirkartering (Haas m fl 2015 och referenser däri). Området besöktes i lämpligt väder 22 april, 16 maj och 3 juni för att få med både tidigt och sent häckande arter. Tid och väder framgår av tabell 1.

Samtliga fåglar i inventeringsområdet noterades med position och häckningskriterium enligt Svensk fågelatlas (Svensson m fl 1999) eller annan aktivitet enligt Artportalen.se. Området genomströvades så att ingen del var längre än 50 m från observatören. Efter fältbesöken tolkades resultatet och antalet revir (par) med centrum in- och utanför exploateringsområdet skattades.

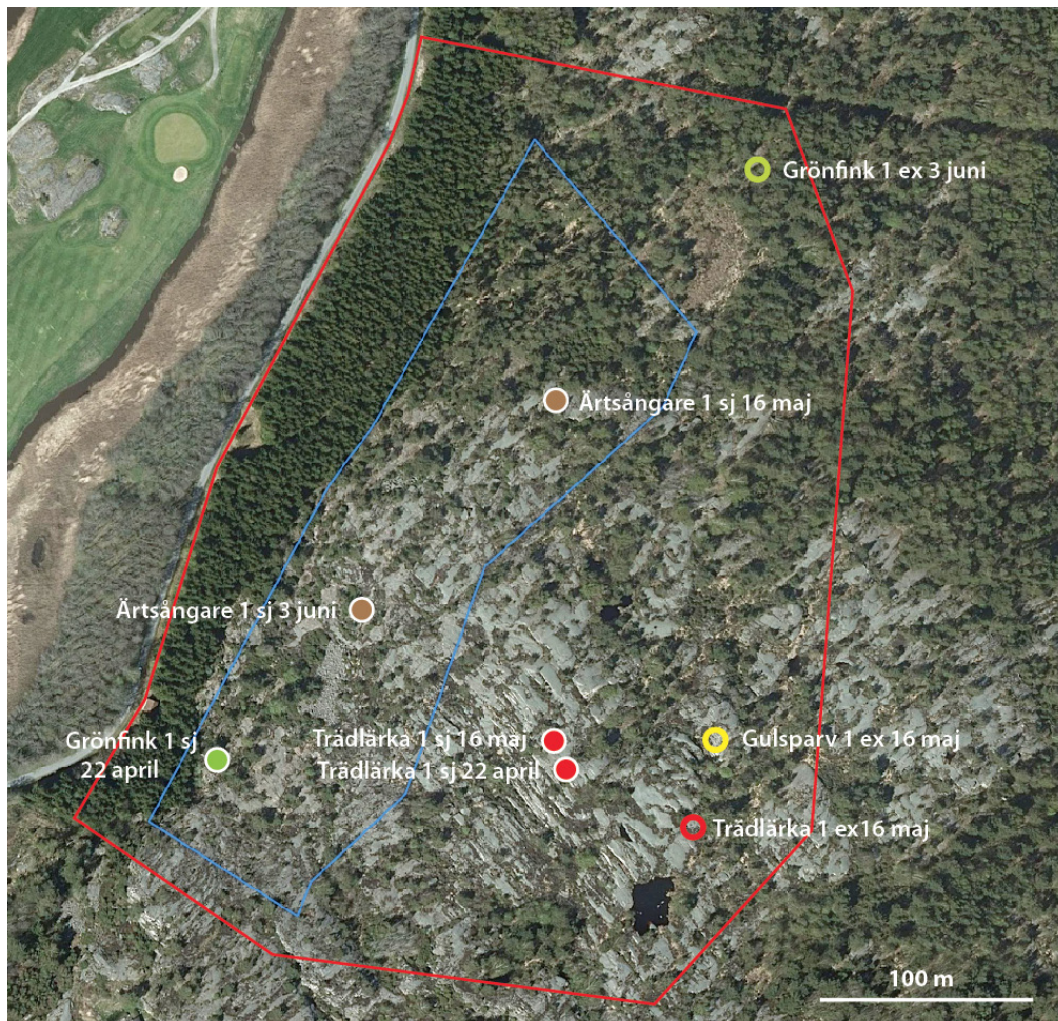
Inför och efter fältarbetet eftersöktes tidigare fynd genom uttag från SLU Artdatabanken och sök i Artportalen.se (hämtat 2022-06-27).

Tabell 1.

Datum	Tid	Väder
2022-04-22	06:35–08:40	Klart, vindstilla–svag vind, 3–10 °C
2022-05-16	05:35–07:50	Klart till tunna skyar. vindstilla–svag vind, 6–10 °C
2022-06-03	05:30–07:30	Först klart sedan lätt molnighet, svag vind, 11–16 °C

Resultat

Under inventeringen påträffades 28 fågelarter som bedömdes kunna häcka i inventeringsområdet (tabell 2), medräknat fyra arter som inte noterades med häckningskriterium. Fyra av arterna tillhörde gruppen prioriterade fågelarter (figur 1, tabell 2): grönfink (1 revir i exploateringsområdet, 1 ex utanför), ärtsångare (1–2 revir i exploateringsområdet), trädlärka (1 revir utanför exploateringsområdet) och gulsparv (1 ex utanför exploateringsområdet). De presenteras närmare nedan. För övriga arter redovisas antalet revir (par) eller exemplar inom och utanför exploateringsområdet samlat i tabell 2. Förutom Naturcentrums observationer finns inga fåglar registrerade i inventeringsområdet hos SLU Artdatabanken eller i Artportalen.



Figur 1. Exploateringsområdet inom blå linje, inventeringsområdet inom röd linje; "sj" står för sjungande, "ex" för exemplar.

Grönfink EN

En revirhävande grönfink registrerades i det sydvästra hörnet av exploateringsområdet och en individ noterades utan direkta tecken på häckning, men i tänkbar häckningsmiljö, nordost om exploateringsområdet (figur 1).

Grönfink häckar i skogsbryn, enbackar, buskmarker, parker och trädgårdar. Den förekommer i större delen av landet. Arten rödlistades 2020 på grund av den mycket kraftiga minskningen de senaste 10 åren, orsakad av en sjukdom, som innebär att den uppfyller kriterierna för *sårbar* (EN). Antalet reproduktiva individer överstiger dock gränsvärdet för rödlistning. Se SLU Artdatabanken (2020).



Det svenska beståndet av grönfink uppskattades 2008 till 660 000 par, varav 25 000 i Bohuslän (Ottosson m fl 2012). Tio år senare beräknades det finnas 211 000 par i Sverige (Wirdheim m fl 2022); med motsvarande utveckling skulle då det bohuslänska beståndet bestå av omkring 8 000 par 2018.

Ärtsångare NT

Revirhävande ärtsångare registrerades på två platser inom exploateringsområdet (figur 1; möjligen kan det vara samma fågel som flyttat sig mellan inventeringstillfällena).

Ärtsångare häckar i skogsbryn, buskmarker och trädgårdar. Den förekommer i hela landet norrut till Jämtland-Norrbottnen, samt sällsynt i Åsele och Lycksele lappmark. Arten har tidigare bedömts som livskraftig (LC), men populationsminskningen de senaste 10 åren innebär att kriterierna för *nära hotad* (NT) blir uppfyllda. Antalet reproduktiva individer överstiger dock gränsvärdet för rödlistning. Se SLU Artdatabanken (2020).

Det svenska beståndet uppskattades 2008 till 250 000 par, varav 8 500 i Bohuslän (Ottosson m fl 2012). Tio år senare beräknades det finnas 145 000 par i Sverige (Wirdheim m fl 2022); med motsvarande utveckling skulle då det bohuslänska beståndet bestå av knappt 5 000 par 2018.

Trädlärka EU

Ett revir registrerades öster om exploateringsområdet (figur 1).

Trädlärka häckar i torr och öppen skogsmark, ofta i anslutning till gläntor och odlingar, på sandig eller bergig hedmark, på hedartade hyggen med frötallar samt vid gamla grustäkter. Den förekommer i södra och mellersta Sverige samt längs norrlandskusten upp till Västerbotten. Antalet reproduktiva individer överstiger gränsvärdet för rödlistning och det svenska beståndet bedöms vara livskraftigt (LC). Se SLU Artdatabanken (2020). Arten är listad i bilaga 1 i EU:s fågeldirektiv.

Det svenska beståndet uppskattades 2008 till 15 000 par, varav 1 000 i Bohuslän (Ottosson m fl 2012). Tio år senare beräknades det ligga kvar på samma nivå (Wirdheim m fl 2022).

Gulspurv NT

En individ noterades utan direkta tecken på häckning, men i tänkbar häckningsmiljö, öster om exploateringsområdet (figur 1).

Gulspurv häckar i skogsbryn och buskmarker, särskilt i anslutning till odlad mark, samt på hyggen. Den förekommer över hela landet med undantag av fjällen. Gulspurv bedömdes som *sårbar* (VU) 2015 men minskningstakten har reducerats de

senaste tio åren och bedöms nu som *nära hotad* (NT). Antalet reproduktiva individer överstiger dock gränsvärdet för rödlistning. Se SLU Artdatabanken (2020).

Det svenska beståndet uppskattades 2008 till 900 000 par, varav 20 000 i Bohuslän (Ottosson m fl 2012). Tio år senare beräknades det finnas 533 000 par i Sverige (Wirdheim & Green 2021); med motsvarande utveckling skulle då det bohuslänska beståndet bestå av knappt 12 000 par 2018.

Tabell 2. Antalet revir (par) eller exemplar i och utanför exploateringsområdet. EN: rödlistad som *sårbar*, NT: rödlistad som *nära hotad*, EU: listad i bilaga 1 i EU:s fågeldirektiv. *Kursiverat*: häckningsindicium saknas.

	Inom	Utom	
Blåmes	1	4	
Bofink	5	5	
<i>Domherre</i>	0	1	1 ex utan tecken på häckning
Gransångare	2	2	
Gråsiska	0	2	
Gräsand	0	1	
Grönfink (EN)	1	1	<i>Utom: 1 ex utan tecken på häckning</i>
Grönsiska	3	3	
Gulspurv (NT)	0	1	1 ex utan tecken på häckning
Gärdsmyg	1	1	
Hämpling	0	1	
Järnsparv	1	4	
Koltrast	2	5	
Kungsfågel	1	2	
Lövsångare	4	8	
Ringduva	2	3	
Rödhake	0	4	
Rödstjärt	0	1	
<i>Större hackspett</i>	1	1	1 ex + 1 ex; häckplats väster om vägen
Svarthätta	0	2	
Svartmes	1	2	
<i>Sädesärla</i>	0	1	1 ex utan tecken på häckning
Talgoxe	1	4	
Taltrast	1	5	
Trädlärka (EU)	0	1	
Trädpiplärka	0	3	
<i>Ängspiplärka</i>	0	1	1 ex utan tecken på häckning
Ärtsångare (NT)	2	0	



Bedömning

Om området exploateras enligt plan kommer delar av flera fågelarters livsmiljöer att försvinna. Däremot kommer exploateringen med stor sannolikhet inte att påverka fåglarnas bevarandestatus nämnvärt på lokal, regional eller nationell nivå. Arealen som kommer exploateras är liten i ett landskapsperspektiv. Omgivningarna har även efter en exploatering tillräckligt stora arealer lämpliga för häckning, födosök och vila för att upprätthålla den ekologiska funktionen för de aktuella arterna (än så länge även om effekter av många små exploateringar beaktas).

För att undvika direkt störning på individnivå bör markarbeten, avverkning av skog, eller annan verksamhet som kan påverka fåglarna negativt i området ske utanför häckningstid, som för de aktuella arterna är från slutet av mars till slutet av augusti (se Naturvårdsverket 2009, bilaga 4 för häckningstider).

Referenser

- Franc, N. 2020. Naturvärdesinventering 2020. Kville-Bräcke 2:3, Tanums kommun. Naturcentrum AB, Rapport 12 sidor.
- Franc, N. & Elg, S. 2021 Fördjupade artinventeringar Kville-Bräcke 2:3, Tanums kommun. Naturcentrum AB, Rapport 10 sidor.
- Haas, F., Ottvall, R., Green, M. 2015. Metodkatalog för fågelinventering vid Vattenfalls vindkraftsprojekt. Vattenfall. https://group.vattenfall.com/se/contentassets/7c33031e139b43908a6e22ba845d2e34/sverige/hallbarhet/rapporter/metodkatalog_for_fagelinventering_2015_10_06.pdf
- Länsstyrelsen. 2022. Förslag till detaljplan för del av Kville-Bräcke 2:3, Fjällbacka i Tanums kommun, Västra Götaland. Yttrande 2022-04-19. Ärende 402-12400-2022.
- Naturvårdsverket. 2009. Handbok för artskyddsförordningen. Del 1. Fridlysning och dispenser. Handbok 2009:2. Naturresursavdelningen. <https://www.naturvardsverket.se/globalassets/media/publikationer-pdf/0100/978-91-620-0160-5.pdf>
- Ottosson, U., Ottvall, R., Elmberg, J., Green, M., Gustafsson, R., Haas, F., Holmqvist, N., Lindström, Å., Nilsson, L., Svensson, M., Svensson, S. & Tjernberg, M. 2012. Fåglarna i Sverige – antal och förekomst. SOF, Halmstad.
- SLU Artdatabanken. 2020. Artfakta. <https://artfakta.se>

Svensson, S., Svensson, M. & Tjernberg, M. 1999. Svensk fågelatlas. Vår Fågelvärld, supplement 31, Stockholm.

Wirdheim, A., Green, M. & Mattsson, E. 2022. Sveriges fåglar 2021. BirdLife Sverige – Sveriges Ornitologiska Förening, Halmstad. https://cdn.birdlife.se/wp-content/uploads/2022/01/Sverigesfaglar_2021.pdf